

L'anell

Per a la meva amiga Anna Relats

*Ergue-te de mim,
substância pura do meu canto.*

[...]

*Ergue-te de mim:
canta, delira, arde!*

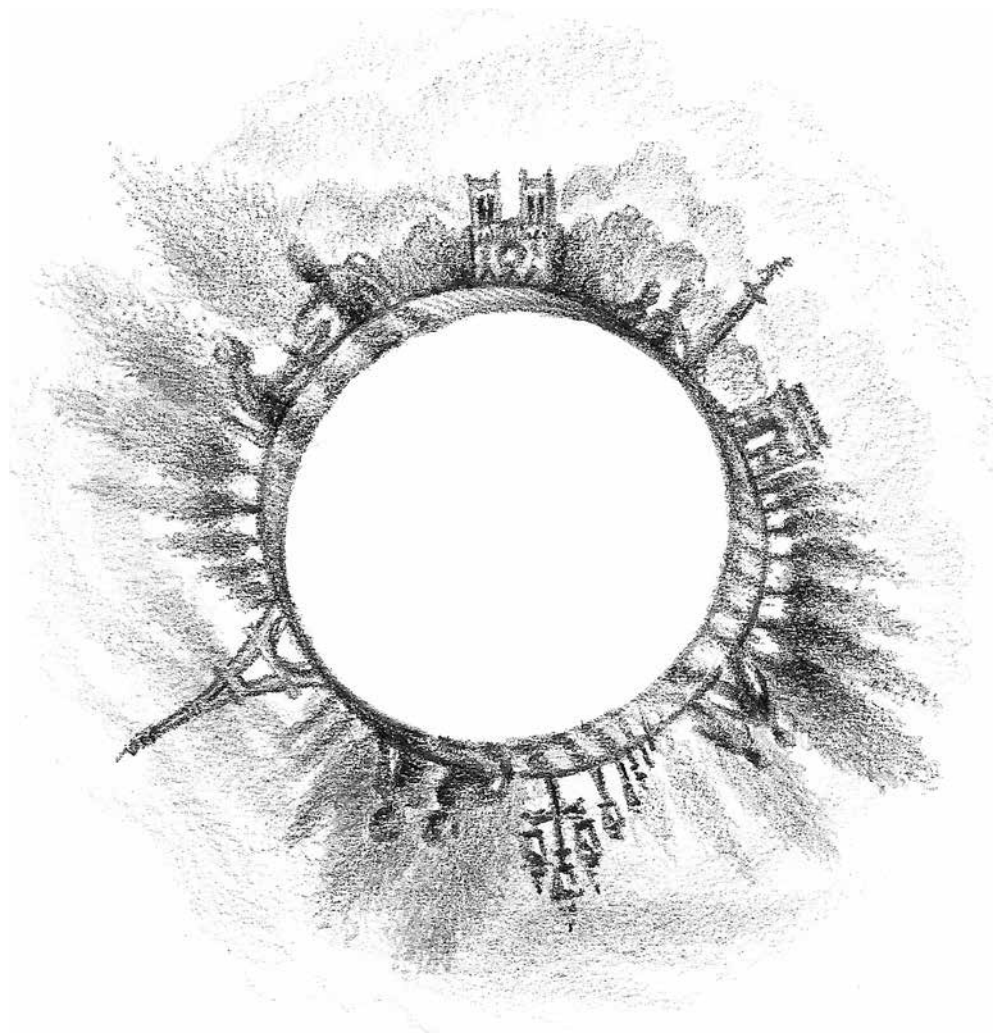
EUGÉNIO DE ANDRADE

*Unha canción tan lonxana e lene
como a sombra do aire sobre a herba.*

LUÍS PIMENTEL

*¡Cuerpo desnudo y alma libre!
¡Eterna juventud de mi canción!*

JUAN RAMÓN JIMÉNEZ

Hi ha aquest anell que no recordo,
i que em vas ensenyar a París,
quan vam anar-hi pel novembre
de l'any passat, 2018,
5 a visitar la meva filla.
Vas treure-te'l en un cafè,
La Belle Armée, a tocar d'un Arc
de Triomf ben il·luminat
abans que s'envesprís el dia.
10 Veig les butaques del cafè,
que eren vermelles, i la llum,
tan recollida com la d'un
matí nevós al cor del bosc.

15 I, en canvi, no puc dir si aquell
anell senzill que duies era
prim com l'anella d'una llauna
o de més gruix (no tan gruixat,
però, d'això n'estic segur,
com el que adorna el dit d'un bisbe).
20 Què hi fa, la mena d'anell que era!
Això no té gens d'importància!
És ben bé el símbol, el que pesa.
I l'abraçada que l'anell
fa a un dit, en què es congria l'ànima.
25 Vas fer un te verd, tu, i jo, un cafè
—*crème* o *serré*, ja no ho recordo—.
Haviem caminat una hora
ben llarga d'un dissabte blau,
a primera hora de la tarda,
30 que a poc a poc va anar tornant-se
una pintura vespertina
semblant al gris, per avingudes
interminables de París,
tot travessant alguns carrers
35 i algun jardí, de tant en tant,
i anàvem enfilant records

i pensaments sobre les nostres
vides: «Ja fa més de vint anys
que ens coneixem i som amics!». 40
Vam fer el camí per res: el nostre
desig de veure exposats quadros
de Banksy i, sobretot, de Schiele
a la Fundació Vuitton,
ja no el podrem complir mai més.
45 I què! El camí que al capdavant
vam fer aquell dia ens va dur lluny
en la ciutat —que recorriem
indefectiblement a peu—
i, encara més, ens va permetre
50 d'aprofundir, o d'abissar-nos,
en la naturalesa viva
de la nostra relació
—un continent divers i ric—.
De manera que, finalment,
55 allà, al cafè La Belle Armée,
em vas parlar del teu anell.
O no, menteixo: no era pas
al Belle Armée, que me'l mostrares,
fent-lo girar damunt la taula,

60 descargolat del fus d'un dit,
sinó en aquell altre cafè
que era a tocar d'on ens estàvem:
a l'hora d'esmorzar, croissants
dels que només pots tastar a França
65 —deu ser la pasta o la mantega—.
«¿Saps què és, aquest anell? Vull dir,
¿t'he explicat mai què significa?»
La mida justa d'un dels dits.
Però si hagués tingut l'amplada
70 d'un braçalet o d'una argolla
no hauria pas pogut xuclar-me
amb tanta força la mirada.
Aquest anell, vas explicar-me...

Cançó d'una aliança morta

75 Du un anell a la mà esquerra
d'un color d'or envellit.
Aferrat sempre al seu dit,
sols caldria un tall de serra
per llescar de la mà el dit.
80 Veu sovint el dit a terra,
poc després se n'ha desdit.

El desig es desaferra
del seu cos quan jeu al llit.

85   Estreny massa, l'aliança
—cèrcol clar, funest cinyell!
Com si fos un cervatell,
començà el pit alegrant-se.
I aquell dit era com l'ansa
de la joia, i el joiell,
90   un senyal de benaurança.
Avui tot és remembrança
de quan l'or no era tan vell.

•

«Aquest anell sense valor
—vas relatar-me—, art de quincalla
95   que es va pelant, descolorint,
aquest anell que ni recordo
d'on va sortir —bijuteria,
com tantes altres coses, *made*
in China—, és com la veu que bressa
100   en el silenci un cor de nen
per fer-li agafar el son. Si arriba
a ser terrible, per a ell,
la nit, el lloc —més que no el temps—

on, de manera natural,
105 sent la presència de les ombres
—una frisança de tenebra,
aquell neguit que es fa palpable
i alhora tan anguniós
com una teranyina humida
110 quan se'ns enganxa, en un passeig
pel bosc, vel transparent, al front—,
i on el cruixit que neix de l'ànima
de fusta d'un armari antic
sembla el gemec d'un malferit,
115 o el repic constant de la gota
damunt el tamborí de llauna
d'alguna pica, una amenaça
(en el malson de la foscor
ja udolen, tots alhora, els gossos
120 d'aquest carrer i de tot el poble)!
Un nen tem sempre que, en la fosca,
se'l desempari —la nit freda,
fonda, de l'ànima dels nens!—»
Em deies, doncs, que el teu anell
125 servia cada nit, a l'hora
d'explicar el conte, en la penombra

només torbada per la taca
grogua de llum de la pantalla
de la tauleta, de consol.
130 Tu te'l descargolaves sempre
del dit en què el solies dur
perquè la teva filla Laia
pogués posar-se'l en el seu
dit de l'anell. La nena creix
135 i, tanmateix, l'anell al dit
deu fer sentir-li que l'abraceu...
En el dit d'ella, aquest anell
potser li fa considerar
que totes dues componeu
140 —seguint el vers de Riba— un cor
dins la fosca —un sol cor despert—.
El teu anell, amb què s'adorm,
és el record d'aquesta mà
que no ha deixat la seva mà,
145 que va guiant-la a les palpentes
fins a ajudar-la a agafar el son.
L'anell, per'xò, és com la muralla
que protegeix una ciutat
del món de fora, tan hostil.

150 Una muralla que preserva
de la barbàrie i l'oceà.
Aquesta, esclar, és una muralla
que no constreny, sols aixopluga.
I, a més, hi ha el guaita de la veu
155 de la mare, que cada nit
li llegeix una nova història.

***Balada del setge de la ciutat
(Una pintura)***

Recordaré una ciutat
160 que vaig veure una vegada.
Era tota emmurallada,
no hi havia ni un forat
en l'espessor dels carreus.
Com fruitada d'una penya,
165 tota de pedra l'ensenyà,
dominava erms i conreus.
Va assetjar-la l'enemic,
la fustigava tothora.
S'aplegaven allà fora,
170 d'ençà d'un temps prou antic,
llancers de cor execrable,